

Natuurtoets

Verkennde inventarisatie en beoordeling
natuurwaarden in het kader van de Flora- en
faunawet ten behoeve van vier modificaties aan
het gasleidingtracé bij Eibergen
N-569-80 / N-569-81 / N-569-84

projectnr. 11191-275881
revisie 00
datum 9 januari 2015
documentnr. 275881-NT

Auteur

J. Melis

Opdrachtgever

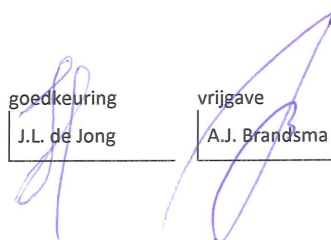
N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 162
7400 AD Deventer

datum vrijgave
9-1-2015

beschrijving revisie 00
Definitieve Natuurtoets

goedkeuring
J.L. de Jong

vrijgave
A.J. Brandsma



Colofon



Datum van uitgave:
8 januari 2015

Contactadres:
Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Copyright © 2014

Antea Nederland B.V.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

	blz.
1	Inleiding2
1.1	Aanleiding.....2
1.2	Flora- en faunawet.....2
1.3	Doel van deze toetsing.....3
1.4	Werkwijze3
1.5	Leeswijzer4
2	Wettelijk kader5
2.1	Natuurbeschermingswet.....5
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....5
3	Beschrijving locaties en modificaties.....6
3.1	Modificatie 1 – N-569-81.....6
3.2	Modificatie 2 – N-569-80-KR-0298
3.3	Modificatie 3 – N-569-84-KR-0019
3.4	Modificatie 4 – N-569-80-KR-03310
4	Resultaten Quick scan Flora- en faunawet11
4.1	Beschermde soorten Flora- en faunawet11
4.1.1	<i>Vogels</i>11
4.1.2	<i>Vleermuizen</i>11
4.1.3	<i>Overige zoogdieren</i>11
4.1.4	<i>Reptielen, amfibieën en vissen</i>12
4.1.5	<i>Ongewervelden</i>12
4.1.6	<i>Planten</i>12
5	Effectbeschrijving en gevolgen13
5.1	Overzicht beschermde soorten13
5.2	Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna13
5.3	Mitigerende maatregelen14
5.3.1	<i>Broedvogels; mitigatie</i>14
5.3.2	<i>Vleermuizen; eventueel nader onderzoek en mitigatie</i>14
6	Conclusies en aanbevelingen15
6.1	Conclusies15
6.2	Aanbevelingen15
	Geraadpleegde bronnen.....16

Bijlagen:

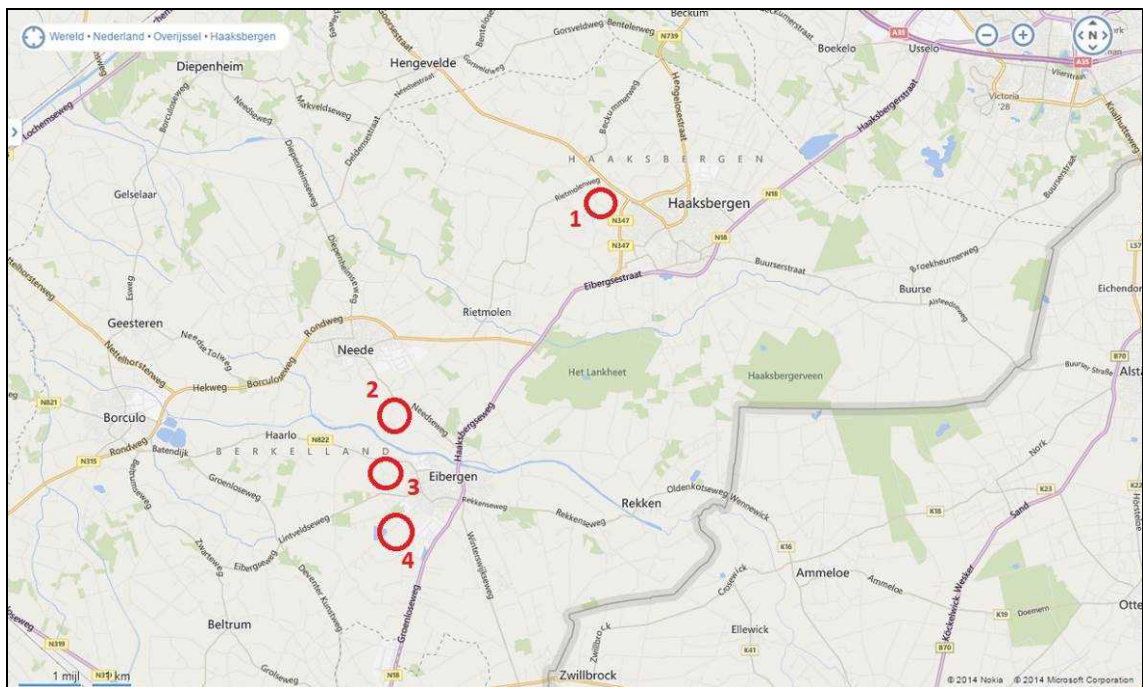
1 Wettelijk Kader

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Gasunie is voornemens om, ter voorbereiding voor de aanleg van de N18 (Varseveld-Enschede), een aantal modificaties aan haar leidingnetwerk te doen. In opdracht van de Gasunie N.V. heeft Antea Group een natuurtoets opgesteld ten behoeve van vier modificaties aan een Gasunie tracé in de Achterhoek. Eén modificatie ligt bij de stad Haaksbergen, Gemeente Haaksbergen, Provincie Overijssel en de drie andere modificaties liggen rond het dorp Eibergen in de Gemeente Berkelland, Provincie Gelderland. De vier modificaties worden in deze natuurtoets beschreven.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Ecologische hoofdstructuur (NNN) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven. In figuur 1.1. is de globale ligging van het plangebied weergegeven.



figuur 1.1. Kaart met daarop de locatie van de vier modificaties aangegeven in rood. (Bron: Bing maps)

1.2 Flora- en faunawet

Uit de Flora- en faunawet wordt de bescherming van een groot aantal inheemse planten- en diersoorten geregeld. Deze wet is overal in Nederland van toepassing.

De voorgenomen ingrepen vallen onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals genoemd uit de Flora- en faunawet voor algemeen beschermde soorten (zogenaamde tabel 1 soorten, voor toelichting zie bijlage 1). Als er andere strenger beschermde soorten (zogenaamde tabel 2 of 3 soorten of broedvogels) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de voorgenomen ingrepen. Indien dit het geval is, kan het noodzakelijk zijn om voor de betreffende soorten een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

1.3 Doel van deze toetsing

Het doel van de voorliggende natuurtoets is om te bepalen of eventuele strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de huidige Flora- en faunawet te verwachten zijn.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

- Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor, of worden hierin verwacht? Welke status hebben deze soorten?
- Welke invloed hebben de geplande ingrepen in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
- Voor welke soorten moet op welke locaties nader onderzoek uitgevoerd worden?
- Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
- Welk vervolgetraject dient doorlopen te worden?
- Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan welke wettelijk beschermde planten- of diersoorten in of nabij de planlocatie voorkomen. Dit is het eerste onderdeel van de Quick Scan. Samen met het veldbezoek vormt de bureaustudie het beeld van aangetroffen of verwachte soorten. In de bureaustudie zijn alle gegevens uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) meegenomen.

Stap 2. Veldbezoek

Na het bureauonderzoek is op 12 december 2014, een zwaar bewolkte regen- en stormachtige dag, windkracht 5 à 6 en temperatuur rond de 10 graden door J. Melis, ecooloog van Antea Group, een verkennend veldbezoek uitgevoerd aan de planlocatie en de directe omgeving ervan. Hierbij is, met betrekking tot de verzamelde gegevens van de bureaustudie, beoordeeld welke soorten daadwerkelijk in of nabij de planlocatie voor (kunnen) komen. Dit is het tweede onderdeel van de Quick Scan. Samen met de bureaustudie vormt het veldbezoek het beeld van aangetroffen of verwachte soorten.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering biotoop) op de verwachte beschermde soorten en natuurtypen beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd uit de Flora- en faunawet art. 75 en eventueel te nemen vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk behandelt de aanleiding, het doel en de werkwijze van deze natuurtoets. In het tweede hoofdstuk wordt een beschrijving van het wettelijk kader gegeven. In het derde hoofdstuk worden de deellocaties en de voorgenomen modificaties beschreven. In het vierde hoofdstuk wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde diersoorten. In het vijfde hoofdstuk worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de beschermde soorten beschreven. Op basis van voorgaande hoofdstukken worden in het zesde en laatste hoofdstuk conclusies getrokken en worden de te nemen vervolgstappen aangegeven. In bijlage 1 is een samenvatting van de Nederlandse natuurwetgeving te vinden.

2 Wettelijk kader

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (NNN) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Ecologische hoofdstructuur

Het Natuur Netwerk Nederland (NNN) is de kern van het natuurbeleid. De NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

2.2 Natuurbeschermingswet

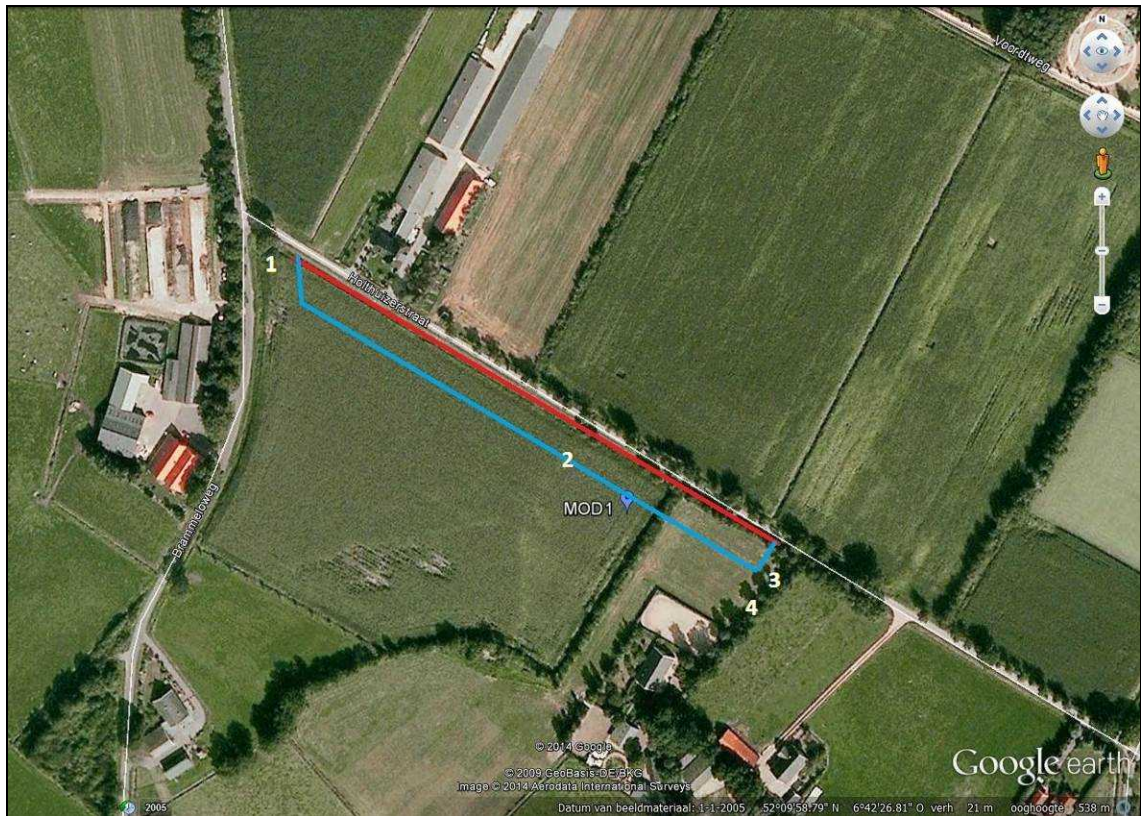
De plangebieden liggen niet in een Natura2000 gebied. Het dichtstbijzijnde gebied, Buurserzand en Haaksbergerveen, ligt op 4,2 tot 8,6 kilometer afstand. De modificaties hebben een beperkt effect en zijn gescheiden van de Natura2000 gebieden door Haaksbergen (modificatie 1), (snel)wegen, waterwegen en spoorverbindingen. Voor de geplande modificaties is een voortoetsing aan de Natuurbeschermingswet niet aan de orde.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Voor de modificatie is een toetsing aan de NNN daarom niet benodigd.

3 Beschrijving locaties en modificaties

3.1 Modificatie 1 – N-569-81



figuur 3.1. Luchtfoto plangebied. Blauw nieuwe leiding, rood bestaande. Wit positie foto's. (Bron: Google earth)



figuur 3.2. Foto van het plangebied vanuit positie 1



figuur 3.3. Foto van het plangebied vanuit positie 2



figuur 3.4. Foto van het plangebied vanuit positie 3

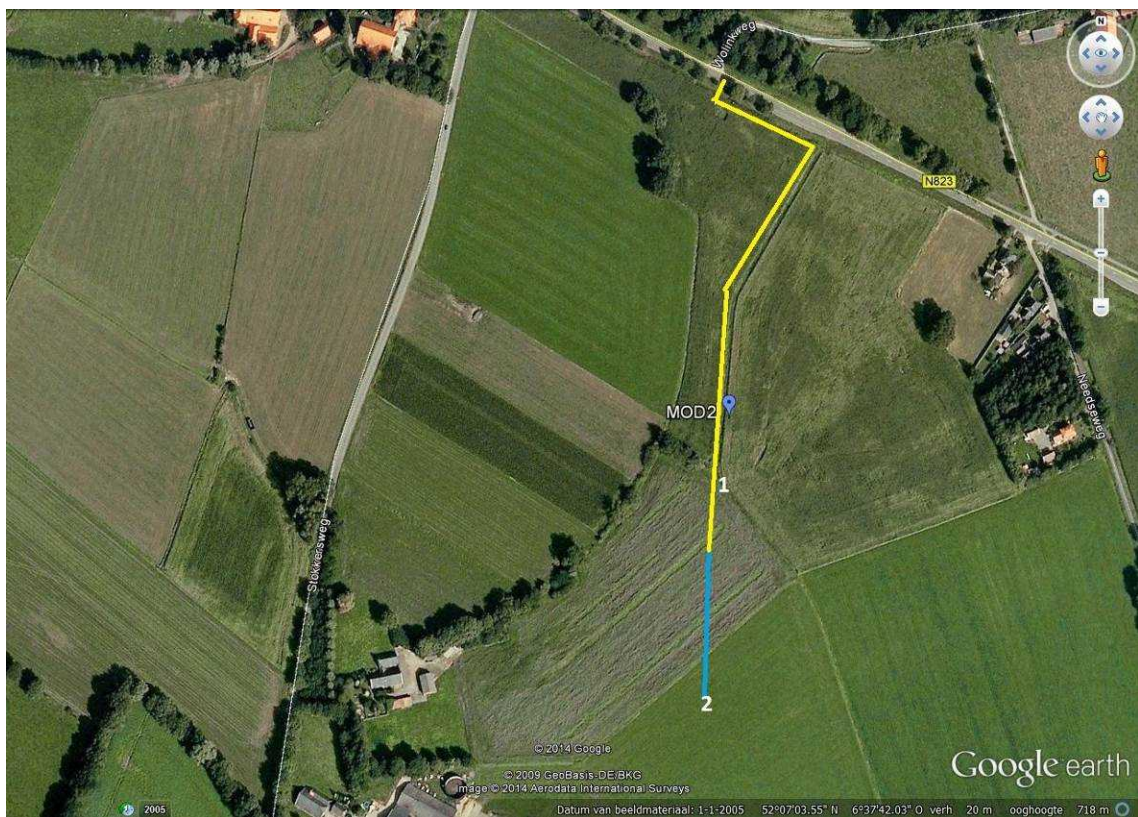


figuur 3.5. Foto van het plangebied vanuit positie 4

De Holthuiserweg, ten westen van Haaksbergen, is een landelijke weg met verspreide woningen en boerderijen. Rondom liggen graspercelen en akkerlanden. Het plangebied bevindt zich in de berm van de Holthuiserweg en in een grasperceel dat ten zuiden daarvan ligt. Langs deze weg staan bomen van de soorten zwarte els en berk. Langs de Holthuiserweg loopt een droogstaande sloot met daarin pitrus en braam en wat kleine opslag van eik, berk en wilg. Dwars op de Holthuiserweg staat een bomenrij met, ter hoogte van de geplande leiding, een groepje van drie bomen; berk, eik en berk.

Een deel van ca. 365 meter van een bestaande leiding moet verlegd worden. Er worden mogelijk enkele bomen gekapt (groepje van 3 in de dwarsliggende houtwal, en mogelijk enkele langs de Holthuiserstraat bij de oostelijke koppeling) en er wordt een smalle (vaak droog liggende) watergang aangetast. De standaard werkbreedte is 25 meter. Voor de uitvoering van deze maatregel moet de bestaande leiding open ontgraven worden. Hiervoor wordt de bovenlaag verwijderd. Er vindt over een periode van enkele weken bemaling plaats. Als de bovenlaag verwijderd is kan de bestaande leiding afgekoppeld en verwijderd worden. Het tracé van de nieuwe leiding moet ook open ontgraven worden. Hiervoor wordt de bovenlaag verwijderd. Er vindt over een periode van enkele weken bemaling plaats. Als de bovenlaag verwijderd is kan de nieuwe leiding geplaatst en aangesloten worden. Na de werkzaamheden wordt het werkterrein zoveel mogelijk in oude staat hersteld. De Holthuiserstraat kan als toegangsweg gebruikt worden.

3.2 Modificatie 2 – N-569-80-KR-029



figuur 3.6. Luchtfoto; plangebied blauw en toegangsweg geel aangegeven. In wit positie foto's. (Bron: Google earth)



figuur 3.7. Foto van het plangebied vanuit positie 1

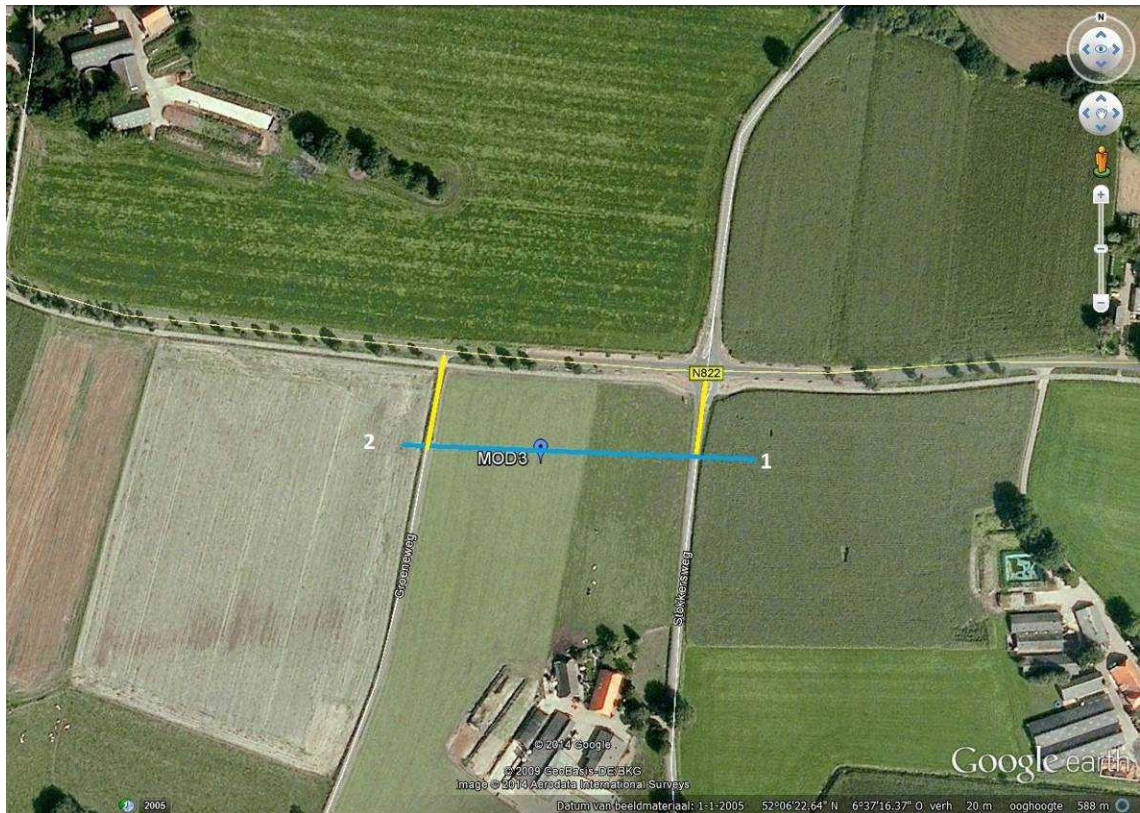


figuur 3.8. Foto van het plangebied vanuit positie 2

Ten zuiden van de N823 (Needseweg) liggen enkele agrarische percelen en enkele afwaterende sloten. Er staat nog een deel van een oorspronkelijke boomwal langs een hoger gelegen perceel aan de westzijde. Het plangebied bevindt zich deels in een maïsland en deels in een grasperceel.

Een deel van ca. 85 meter van een bestaande leiding moet vervangen worden. Er worden geen bomen gekapt en geen watergangen aangetast. De standaard werkbreedte is 25 meter. Voor de uitvoering van deze maatregel moet de bestaande leiding open ontgraven worden. Hiervoor wordt de bovenlaag verwijderd. Er vindt over een periode van enkele weken bemaling plaats. Als de bovenlaag verwijderd is kan de bestaande leiding afgekoppeld en verwijderd worden. Daarna wordt op dezelfde locatie, maar dan dieper, de nieuwe leiding geplaatst en aangesloten. Na de werkzaamheden wordt het werkkerrein zoveel mogelijk in oude staat hersteld. De provinciale weg N823 (Needseweg) en de akker/het weiland kunnen als toegangsweg gebruikt worden.

3.3 Modificatie 3 – N-569-84-KR-001



figuur 3.9. Luchtfoto; plangebied blauw en toegangsweg geel aangegeven. In wit positie foto's. (Bron: Google earth)



figuur 3.10. Foto van het plangebied vanuit positie 1



figuur 3.11. Foto van het plangebied vanuit positie 2

Ten zuiden van de N822 (Borculoseweg) liggen enkele graspercelen. Het gebied is vrij open, met alleen bomen langs de N822 en bij boerderijen. Het plangebied bevindt zich in drie graspercelen en kruist twee wegen vanaf de N822 naar het zuiden; de Stokkersweg (een grotere doorgaande weg) en de Groeneweg (een kleinere doorgaande weg).

Een deel van ca. 200 meter van een bestaande leiding moet vervangen worden. Er worden geen bomen gekapt en geen watergangen aangetast. De standaard werkbreedte is 25 meter. Voor de uitvoering van deze maatregel moet de bestaande leiding open ontgraven worden. Hiervoor wordt de bovenlaag verwijderd. Er vindt over een periode van enkele weken bemaling plaats. Als de bovenlaag verwijderd is kan de bestaande leiding afgekoppeld en verwijderd worden. Daarna wordt op dezelfde locatie, maar dan dieper, de nieuwe leiding geplaatst en aangesloten. Na de werkzaamheden wordt het werkerrein zoveel mogelijk in oude staat hersteld. De N822 (Borculoseweg), de Groeneweg en de Stokkersweg kunnen als toegangsweg gebruikt worden.

3.4 Modificatie 4 – N-569-80-KR-033



figuur 3.12. Luchtfoto; plangebied blauw & toegangsweg geel aangegeven. In wit positie foto's. (Bron: Google earth)



figuur 3.13. Foto van het plangebied vanuit positie 1



figuur 3.14. Foto van het plangebied vanuit positie 2

Langs de Kiefteweg ligt aan de noordoostzijde een maïspaneel. Tussen de weg en het perceel is een droge greppel met opslag en wat ruige vegetatie. In het midden is via een dam toegang tot het land.

Een deel van ca. 60 meter van een bestaande leiding moet vervangen worden. Er worden geen bomen gekapt en geen watergangen aangetast. De standaard werkbreedte is 25 meter. Voor de uitvoering van deze maatregel moet de bestaande leiding open ontgraven worden. Hiervoor wordt de bovenlaag verwijderd. Er vindt over een periode van enkele weken bemaling plaats. Als de bovenlaag verwijderd is kan de bestaande leiding afgekoppeld en verwijderd worden. Daarna wordt op dezelfde locatie, maar dan dieper, de nieuwe leiding geplaatst en aangesloten. Na de werkzaamheden wordt het werkerrein zoveel mogelijk in oude staat hersteld. De Kiefteweg en een dam naar het weiland kunnen als toegangsweg gebruikt worden.

4 Resultaten Quick scan Flora- en faunawet

4.1 Beschermde soorten Flora- en faunawet

Op basis van de gegevens van de bureaustudie, de aanwezige biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Er werden geen beschermde soorten binnen het plangebied aangetroffen en er worden ook geen beschermde soorten in het plangebied verwacht.

4.1.1 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn buizerd (modificatie 4), torenvalk (modificatie 3), merel, roodborst, blauwe reiger, ekster, zwarte kraai, meerkoet en meeuw in de nabijheid van de plangebieden waargenomen. Zij vlogen over, verbleven, of foerageerden ter plaatse. Van geen enkele van deze soorten kon binding met één van de plangebieden worden vastgesteld. In de bomen langs de N822 (Borculoseweg) en bij de boerderij tussen de Groeneweg en Stokkersweg zitten nesten van kraaiachtigen. Er zijn geen bomen met jaarrond beschermde nesten of holtes gevonden in de directe omgeving van de plangebieden zodat een negatief effect op jaarrond beschermde vogelsoorten kan worden uitgesloten. Er worden geen gebouwen aangetast zodat negatieve effecten op nestplaatsen van bijvoorbeeld de gierzwaluw of de huismus kunnen worden uitgesloten. Er worden voor modificatie 1 mogelijk meerdere bomen gekapt. Tevens worden struiken verwijderd. Deze kunnen gebruikt worden door zangvogels, zoals merel, ekster, kraai of de houtduif om in te broeden. In de akker- en graslanden en omgeving daarvan kunnen weidevogels zoals Kievit en grutto tot broeden komen. Ook soorten als kwartel, patrijs en fazant kunnen hier in de nabijheid verwacht worden. De oevers en slootkoppes bij alle modificaties kunnen nestgelegenheid bieden aan soorten als meerkoet, wilde eend en zwaan.

4.1.2 *Vleermuizen*

Er worden voor deze modificaties geen gebouwen aangetast zodat een negatief effect op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan worden uitgesloten. Er zijn geen bomen met holtes gevonden in de directe omgeving van de plangebieden zodat een negatief effect op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kan worden uitgesloten.

Vleermuizen oriënteren zich in het landschap door zich te laten leiden door lijnvormige elementen, zoals watergangen, bomenrijen en houtwallen. Er worden voor modificatie 1 mogelijk enkele bomen gekapt. Langs de Holthuiserstraat staat een dubbele bomenrij ter hoogte van de potentieel te kappen bomen. In de dwarswal komt mogelijk een gat in de boomkruinen van enkele tientallen meters. Parallel hieraan staat echter nog een andere bomenrij, ca. 50 meter ten oosten. Deze kan de vliegroute vervangen.

In de ruime omgeving van alle plangebieden kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden waardoor in de plangebieden foerageerlocaties van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd en opgenomen in de F&f-wet, tabel 3.

4.1.3 *Overige zoogdieren*

Tijdens het veldbezoek zijn er sporen van (spits)muizen, ree en mol aangetroffen. In de directe omgeving van de plangebieden zijn geen vaste verblijfplaatsen van grotere zoogdieren, zoals das, steenmarter of vos gevonden. Deze worden ook niet verwacht vanwege het habitat en de bekende landelijke verspreiding. De soorten kunnen echter wel in de omgeving foerageren. De sloot die aangetast wordt bij modificatie 1 is geen potentieel habitat voor waterspitsmuis. Er wordt een tal van licht beschermde soorten binnen en in de nabijheid van de plangebieden verwacht. De plangebieden zullen vrijwel zeker gebruikt worden als foerageergebied door soorten als ree, haas, egel, konijn en kleine roofdieren als bunzing, hermelijn en wezel. Van de muizen en spitsmuizensoorten, zoals veldmuis, aardmuis, rosse woelmuis, bosmuis, woelrat, bosspitsmuis en huisspitsmuis kunnen zich ook vaste verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied bevinden.

4.1.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Reptielen worden uitgesloten vanwege ongeschiktheid van habitat of de bekende landelijke verspreiding.

Amfibieën

Zwaar(der) beschermde amfibieën worden niet binnen de invloedssfeer van het plangebied verwacht omdat op de locaties waar werkzaamheden zijn voorzien het habitat hiervoor ongeschikt is. Het plangebied bestaat uit grasbermen, agrarische graslanden en akkerbouwlanden. In de NDFF zijn binnen de planlocaties geen waarnemingen van zwaarder beschermde amfibieën aanwezig. Er zullen wel algemene en licht beschermde soorten voorkomen zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. Zwaar(der) beschermde soorten worden uitgesloten op basis van habitat.

Vissen

Er worden alleen enkele watergangen aangetast die deels droogvallend zijn. Zwaar(der) beschermde vissen worden derhalve niet binnen de invloedssfeer van het plangebied verwacht.

4.1.5 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet binnen de invloedssfeer van het plangebied verwacht omdat op de locaties waar werkzaamheden zijn voorzien het habitat hiervoor ongeschikt is. Het plangebied bestaat uit grasbermen, agrarische graslanden en akkerbouwlanden. In de NDFF zijn geen waarnemingen van ongewervelden uit de plangebieden aanwezig. Beschermde soorten worden uitgesloten op basis van habitat.

4.1.6 Planten

Het plangebied bestaat voornamelijk uit wegberm, agrarisch land en bosschages. In het plangebied zijn alleen algemene en onbeschermde soorten aangetroffen. Beschermde soorten worden niet verwacht.

5 Effectbeschrijving en gevolgen

5.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. Uit de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor de plangebieden onderdeel vormen van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 4.1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende zwaarder beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T3 = Tabel 3: Zwaar beschermd

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 2	T3	Nader onderzoek
Broedvogels	Alle	-	x			Mitigatie
Vleermuizen	Alle	-	x		x	Mitigatie

5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna

Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in het vogelbroedseizoen geldt het volgende:

Plangebieden kunnen mogelijk gebruikt worden als broedgebied door verschillende soorten weide, water en zangvogels. Werkzaamheden kunnen verstoring veroorzaken aan bestaande broedgevallen. De werkzaamheden betreffen deels aantasting van akker- en graspercelen waar weidevogels als de Kievit en de grutto, maar ook cultuurlandvogels zoals de patrijs, kwartel en fazant tot broeden kunnen komen. In de struwelen, bosschages en bomen bij modificatie 1 kunnen vogels als merel en houtduif tot broeden komen. Het is ook mogelijk dat watervogels als wilde eend en meerkoet in slootranden in de omgeving van de toegangsweg bij modificatie 2 tot broeden komen.

Bij de uitvoering moet rekening worden gehouden met broedvogels. Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens hun broedseizoen beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Hiervoor kan in principe ook geen ontheffing worden verkregen. Het broedseizoen loopt ongeveer van half maart tot half juli, maar dit is afhankelijk van de klimatologische omstandigheden en de soort; de houtduif broedt bijvoorbeeld later. De Flora- en faunawet schrijft geen datumgrenzen voor, de genoemde data zijn globaal. Ieder broedgeval is beschermd, dus indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet gewacht worden totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken.

Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken. Als de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de werklocaties te voorkomen. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.1.

Vleermuizen

Indien, bij modificatie 1, bomen gekapt worden kan dit, vanwege het vallen van gaten in de boomkruinen groter dan zes meter, een vliegrouwe van vleermuizen wegnemen. Dit moet, waar mogelijk, voorkomen worden. Maar in de directe omgeving van de modificatie blijven voldoende alternatieven over.

Alle gebieden rondom de plangebieden en de toegangswegen kunnen door vleermuizen als foerageergebied gebruikt worden. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening worden gehouden met

lichtoverlast op potentiële foerageergebieden en vliegroutes. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.2.

5.3 Mitigerende maatregelen

5.3.1 *Broedvogels; mitigatie*

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd hoeft geen rekening gehouden te worden met mitigerende maatregelen ten behoeve van vogels.

Als de werkzaamheden toch in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de werklocaties te voorkomen.

Als er toch vogels in het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden tot dat de jongen zijn uitgevlogen. Voor de wet is er geen verschil tussen broedvogels gemaakt. Alle broedvogels zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Wel is het toegestaan om maatregelen te nemen waarmee het gebied tijdelijk ongeschikt wordt als broedgebied voor vogels.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Werken buiten het broedseizoen; of als dit niet mogelijk is:
- Het werkterrein (schema's en toegangswegen) en ruime omgeving hiervan benodigd voor de werkzaamheden ruim voor het broedseizoen ongeschikt maken en houden voor broedende vogels.
- Om gewenning te voorkomen; waterkanten maaien, zodat de vegetatie zeer kort is, ruim voor het broedseizoen. Daarna dient dit te worden onderhouden omdat het gebied anders weer geschikt wordt.

Als toch broedgevallen optreden, dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden zoveel afstand gehouden te worden, dat geen verstoring optreedt. Deze afstand wordt door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld.

5.3.2 *Vleermuizen; eventueel nader onderzoek en mitigatie*

Mitigatie

De gehele omgeving kan in gebruik zijn als foerageergebied voor vleermuizen. Bomen en watergangen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met lichtoverlast op potentiële foerageergebieden en vliegroutes. Omdat er geen nader onderzoek geweest is naar de aanwezigheid van vliegroutes moet worden aangenomen dat de (laan)bomen en watergangen onderdelen van vliegroutes zijn en dienen deze afgeschermd te worden van directe lichtval.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken wordt de volgende maatregel voorgesteld:

- Lichtoverlast in de buurt van verblijven of mogelijke foerageergebieden en vliegroutes moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van deze potentiële locaties.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Voor de werkzaamheden worden mogelijk enkele bomen gekapt en een watergang aangetast (beide alleen bij modificatie 1). De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de modificaties zijn, tenzij er bomen gekapt worden, tijdelijk van aard. Het karakter van de gebieden waar de werkzaamheden worden uitgevoerd wordt er, behalve door de eventuele kap van de bomen, niet blijvend door veranderd.

Indien de werkzaamheden in het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd zijn mitigerende maatregelen voor vogels verplicht. Indien de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd zijn de mitigerende maatregelen voor vogels niet noodzakelijk. Er zijn mitigerende maatregelen van toepassing ter voorkoming van lichtoverlast op vleermuizen.

Voor alle dieren geldt natuurlijk de zorgplicht.

Flora- en faunawet

Er zijn mitigerende maatregelen ten behoeve van beschermde soorten uit de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Natura 2000

De plangebieden liggen niet in een Natura2000 gebied. Het dichtstbijzijnde gebied, Buurserzand en Haaksbergerveen, ligt op 4,2 tot 8,6 kilometer afstand. De modificaties hebben een beperkt effect en zijn gescheiden van de Natura2000 gebieden door Haaksbergen (modificatie 1), (snel)wegen, waterwegen en spoorverbindingen. Voor de geplande modificaties is een voortoetsing aan de Natuurbeschermingswet niet aan de orde.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Voor de modificatie is een toetsing aan de NNN daarom niet benodigd.

6.2 Aanbevelingen

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen komen te vallen moeten de mitigerende maatregelen voor vogels uit paragraaf 5.3.1., inclusief ecologische begeleiding, uitgevoerd worden. De mitigerende maatregelen uit de paragraaf 5.3.2. (vleermuizen) moeten uitgevoerd worden.

Heerenveen, januari 2015
Antea Group

Geraadpleegde bronnen

Boeken

- Douma, M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Huizenga, N., 2011. Zoogdieratlas.nl Werkatlas Zoogdieren van Gelderland. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Berg, N. van den & A.B. Goutbeek, 2001. Vissen in Overijssel. Een analyse van de visfauna in stromende en stilstaande wateren in Overijssel. Bureau Natuurbalans – Limes Divergens, Nijmegen.
- Kessel, Nils van, Jan Kranenbarg 2012. Vissenatlas Gelderland. Profiel, Bedum.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- FLORON 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse flora. Stichting FLORON, Nijmegen.

Beschermde gebieden

- Google Earth
- www.bing.com
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Verspreiding en informatie

- Nationale Database Flora en Fauna (NDFF)
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.rvo.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.ravon.nl
- www.zoogdierverseniging.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.vleermuis.net
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.dasenboom.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.vlindernet.nl
- www.eis-nederland.nl
- www.wilde-planten.nl
- www.floravannederland.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;

- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen

(zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO.nl bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuur Netwerk Nederland.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuur Netwerk Nederland (NNN) van Nederland.

In de NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term NNN werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.



Nee, zeker geen negatief effect op soorten, habitats van soorten of habitotypen

Geen vergunning nodig
 Is of wordt er wel een aanvraag gedaan dan wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag

Oordeel bevoegd gezag

Kans op negatief effect (=verslechtering) maar zeker niet significant

Kans op significant negatief effect (=significante verslechtering of significante verstoring) op soort/habitat van soort of habitatype(n)

HABITATTOETS

Verslecheringstoets
 Fase effectenanalyse project sec. mitigatie moet worden meegenomen
 Verdiepingsslag Voortoets

Passende beoordeling
 Fase effectenanalyse Project + Cumulatie + Mitigatie
 Verdiepingsslag Voortoets

Oordeel bevoegd gezag: **Kans op (niet significant) negatief effect?**

Vergunning wordt verleend

Oordeel bevoegd gezag: **Kans op (niet significant) negatief effect?**

Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen

Oordeel bevoegd gezag: **Kans op (niet significant) negatief effect aanvaardbaar?**

maar zeker niet significant

Weigering vergunning

en mogelijk significant negatief effect

ADC-TOETS

ADC-toets

Fase: Alternatieven analyse

Fase: Belangen analyse

Fase: Compensatie analyse

Oordeel bevoegd gezag

Voldoet aan ADC criteria

Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen

Voldoet niet aan ADC criteria

Weigering vergunning